

Nr 150.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. jämte i ärendet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 194 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 1 mars 1946, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet förordat

a) meddela föreskrifter om utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen,

b) meddela föreskrifter om avlöningsförmåner till distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolsekreterare,

c) meddela föreskrifter om överlärarnas undervisningsskyldighet,

d) meddela föreskrifter om statsbidrag till arvoden åt distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolsekreterare, samt

e) meddela i anslutning till under a) — d) avsedda föreskrifter erforderliga övergångsbestämmelser;

dels ock godkänna vid propositionen fogat förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 19 § folkskolans avlöningsreglemente den 30 juni 1942 (nr 619).

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sandberg m. fl.* (I: 281) och den andra inom andra kammaren av herr *Kyling m. fl.* (II: 432), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta,

att rörligt tillägg och kristillägg skola utgå på de minimiarvoden, som beslutas för överlärare;

att vederbörande överlärares placering i arvodesgrupp skall grunda sig på medeltalet läraravdelningar inom distriktet under kommande sexårsperiod;

att ytterligare en arvodesgrupp med arvode om 3 300 kronor skall fastställas för överlärare i distrikt med över 90 läraravdelningar; samt

att regleringen skall omfatta även överlärare i större städer med kommunal inspektör som högsta skolledare.

Beträffande den i motionerna återopade motiveringen hänvisas, i den mån densamma ej framgår av den nedan lämnade redogörelsen, till motionen II: 432.

I 1941 års lärarlönesakkunnigas utredningsuppdrag har ingått bland annat att utreda frågan om överlärarinstitutionens fastare inordnande i skoladministrationen.

Lärarlönesakkunniga ha den 30 november 1944 avgivit *betänkande med förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m.* (SOU 1944: 64). Vid betänkandet finnes fogat särskilt yttrande av representanter för Sveriges överlärarförbund, med vilka de sakkunniga haft överläggningar.

Över betänkandet ha yttranden avgivits av skolöverstyrelsen, efter hörande av statens folkskolinspektörer och folkskolans lärarorganisationer, av domkapitlen i samtliga stift och länsstyrelserna i samtliga län, av statskontoret, allmänna lönenämnden och riksräkenskapsverket samt av svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund och städernas folkskolinspektörsförbund. Särskilda skrifter i ärendet ha ock ingivits av Sveriges överlärarförbund och av centralstyrelsen för Sveriges allmänna organist- och kantorsförening. Sedan överlärarna John Bohlin, Hildur Nygren och Gust. Engström i en den 15 juni 1945 dagtecknad skrift hemställt om hänskjutande till fortsatt utredning av 1945 års folkskolesakkunniga av frågan om tjänstgörings- och avlöningsförhållandena för överlärare i städer med kommunal folkskolinspektör, ha 1941 års lärarlönesakkunniga den 30 juni 1945 avgivit infortrat utlåtande över denna framställning.

Utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen.

Nuvarande förhållanden.

Departementschefen har inledningsvis lämnat en redogörelse för nuvarande förhållanden i förevarande hänseende, varav inhämtas bland annat följande.

Kommunala skolledare vid folkskolan äro *kommunala folkskolinspektörer och överlärare*. Den principiella skillnaden mellan dessa slag av befattningshavare är, att överlärare alltid tillika skall inneha folkskollärartjänst medan kommunal folkskolinspektör ej innehar sådan tjänst. (Från denna huvudregel finnes ett undantag. Med stöd av övergångsstadgande till 8 § folkskolestadgan äro vissa kommunala folkskolinspektörer — höstterminen 1942 var deras antal 12 — tillika anställda som folkskollärare. De kunna jämföras med överlärare.)

Skolstyrelse äger ock — vare sig i skoldistriktet finnes annan kommunal skolledare eller ej — utse särskild *tillsyningslärare*.

De skyldigheter, som åvila kommunal folkskolinspektör och överlärare, angivas dels i folkskolestadgan och dels i särskilda av skolstyrelserna fast-

ställda instruktioner, vilka för att bliva gällande skola fastställas av skolöverstyrelsen, efter det att vederbörande domkapitel lämnats tillfälle yttra sig. (§ 8 mom. 3 st. 2.) Instruktionerna ha till stora delar samma sakliga innehåll.

Är inspektör eller överlärare anställd såsom ledare för distriktets skolor, skall han vara tillstädes vid skolstyrelsens sammanträden och därvid äga att deltaga i överläggningarna men ej i besluten, med rätt för honom att få sin uttalade mening antecknad i protokollet. Även annan överlärare äger på angivet sätt deltaga i skolstyrelsens sammanträden, såvida bestämmelser där-om intagits i skolans reglemente samt i för honom gällande instruktion.

För närvarande finnas inga bestämmelser, som reglera de kommunala skolledarnas avlöningsförhållanden. Kommunala folkskolinspektörer, som icke tillika äro anställda såsom folkskollärare, åtnjuta de avlöningsförmåner, vederbörande kommunala myndigheter tillerkänna dem. Överlärarna äro berättigade till avlöning såsom folkskollärare. Därutöver åtnjuta de utan undantag särskilda överlärararvodena. Dessa fastställas av de kommunala myndigheterna. Då intet är bestämt i författningsväg om arvodenas storlek, har följden blivit, att mycket stora variationer råda i fråga om arvodesbeloppen. Tillsyningslärare åtnjuta regelmässigt särskilt arvode utöver läraravlöningen.

Statsbidrag (kungörelsen 1936:307) utgår endast för överlärare. Kommunal folkskolinspektör, som tillika är anställd såsom folkskollärare, anses härvid såsom överlärare. Ett och samma skoldistrikt kan icke erhålla bidrag för mer än en överlärarbefattning, där ej Kungl. Maj:t finner skäl medgiva undantag. Statsbidraget utgår med högst hälften av den på redovisningsåret belöpande arvodeskostnaden, dock med högst ettusen kronor.

Beträffande statsbidragets storlek och överlärarnas undervisningsskyldighet tillämpas från och med läsåret 1940/41 följande grunder.

Läraravdelningarnas antal	Undervisningsskyldighet per vecka	Statsbidrag
under 10.....	full tjänstgöring	100
10—14.....	25—30	200
15—19.....		300
20—24.....	20—25	400
25—29.....		500
30—39.....	15—20	600
40—49.....	10—15	800
över 50.....	5—10	800—1 000

Kommunala folkskolinspektörer, vilka icke tillika äro folkskollärare, finnas enligt de sakkunnigas uppgifter till ett antal av 15 i 13 skoldistrikt, samtliga städer. Stockholm har nämligen tre inspektörer. För deras avlöning erhålla skoldistriktet icke något statsbidrag liksom icke heller för arvoden till de överlärare, som dessutom äro anställda i samma distrikt. Skolledarorganisationen i dessa städer framgår av följande uppställning.

Skoldistrikt	Läro- avdel- ningar	Inspek- törer	Över- lärare	Skoldistrikt	Läro- avdel- ningar	Inspek- törer	Över- lärare
Borås	131	1	4	Lund	60	1	2
Gävle	115	1	3	Malmö.....	377	1	9
Göteborg	754	1	11	Norrköping	196	1	6
Halmstad	83	1	4	Stockholm	1 110	3	21
Hälsingborg	193	1	5	Västerås	96	1	—
Jönköping	108	1	4	Örebro	98	1	4
Karlskrona	75	1	—	Summa	3 396	15	73

Vissa kommunala folkskolinspektörer äro, som förut nämnts, med stöd av övergångsstadgande till 8 § folkskolestadgan *tillika* anställda som folkskol-lärare. De kunna jämföras med överlärare. Sålunda äro de skyldiga med- dela undervisning visst antal veckotimmar, och skoldistriktet kunna få stats- bidrag för dem efter samma grunder som för överlärare. Däremot utgår icke statsbidrag för arvoden till mer än en överlärare i samma distrikt, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar. 12 städer ha inspektörer av ifrågavarande slag. En av dessa städer har tillika två överlärare. Ett distrikt, Linköping, har fyra överlärare men icke någon inspektör.

Övriga distrikt ha endast en överlärare anställd utom ett skoldistrikt, som har 2 överlärarebefattningar. I en del distrikt finnes utom överläraren även en eller flera tillsyningslärare.

I följande uppställning anges antalet skoldistrikt med och utan över- lärare eller inspektörer.

Antal avdelningar	Antal skoldistrikt			Summa
	med inspek- tör avlönad helt av kommunen	med överlärare eller inspektör, tillika folk- skollärare	utan över- lärare eller inspektör	
högst 9	—	73	1 710	1 783
10—14	—	88	198	286
15—19	—	53	75	128
20—24	—	62	26	88
25—29	—	21	13	34
30—39	—	50	13	63
40—49	—	21	2	23
50—59	—	18	1	19
60—74	1	16	—	17
lägst 75	12	8	—	20
Summa	13	410	2 038	2 461

Behovet av en effektivare kommunal skolläroing.

Enligt *de sakkunnigas* mening böra åtgärder vidtagas för att åstadkomma en effektivare kommunal skolläroing än för närvarande. I *remissyttrandena* vitsordas genomgående, att ett sådant behov föreligger. *Departementschefen* anför för egen del följande.

De sakkunniga ha enligt min mening anfört vägande skäl för att en effektivare kommunal skolledarorganisation bör åstadkommas. Behovet av en effektivisering har tillika vitsordats av de flesta remissmyndigheterna. De av de sakkunniga anförda skälen kunna icke antagas komma att minska i styrka under kommande år. Snarare är motsatsen att förvänta. För egen del anser jag, att åtgärderna för åstadkommande av en effektivare skolledning nu icke böra uppskjutas längre. Jag framlägger därför i det följande förslag i ämnet, att genomföras från och med den 1 juli 1946. Förslaget innefattar även lönerreglering för folkskolans överlärare. I annat sammanhang denna dag kommer jag ock att föreslå pensionsreglering för överlärarna. Av skäl, som komma att närmare angivas vid behandlingen av den speciala frågan, är jag emellertid icke beredd att nu föreslå ändrade bestämmelser i fråga om överlärarnas tillsättning.

Organisationens utformning.

De sakkunnigas förslag i fråga om utformningen av den kommunala skolledarorganisationen äro i korthet följande. Överlärarnas kommunala anställning bör bibehållas. Deras befattningar böra liksom hittills begränsas till att avse ett skoldistrikt. En följd härav blir, att överlärarinstitutionen icke kan utsträckas till de minsta skoldistrikt. Beträffande de större distrikten åter anse de sakkunniga behovet av överlärare vara så stort, att överlärarinstitutionen där bör göras *obligatorisk*. I stället för överlärare böra dock de största distrikten kunna anställa kommunal folkskolinspektör. Gränsen mellan större distrikt, som skola ha överlärare, och mindre distrikt bör enligt de sakkunnigas mening dragas så, att överlärarinstitutionen göres obligatorisk i varje skoldistrikt med *minst tio* läraravdelningar. I distrikt med mindre antal avdelningar bör överlärare framdeles *icke få* anställas. För sådana distrikt bör i stället öppnas möjlighet att anställa *skolsekreterare*, vilkas uppgift bör vara att biträda skolstyrelserna och deras ordförande i arbetet men icke att fullgöra inspektion av undervisning. Skyldighet att anställa skolsekreterare bör dock ej stadgas.

I detta sammanhang föreslå de sakkunniga ock, att överlärare, som tillika är skolledare för distriktets skolor, erhåller benämningen *distriktsöverlärare*.

Departementschefen anför för egen del följande.

Jag delar de sakkunnigas uppfattning, att överlärarnas kommunala anställning bör bibehållas och att deras befattningar liksom hittills böra begränsas till att avse ett skoldistrikt.

De sakkunnigas förslag, att överlärarinstitutionen skall göras obligatorisk i vissa skoldistrikt och att gränsen härför skall dragas vid distrikt, som ha minst tio läraravdelningar, har rönt invändningar från flera remissmyndigheter. Vad först beträffar frågan om genomförande generellt av obligatorisk överlärarinstitution i de större skoldistrikten, finner jag vägande skäl kunna anföras för en sådan anordning. Vad därefter beträffar frågan om gränsdragningen mellan större och mindre distrikt i nu ifrågavarande hänseende, d. v. s. mellan distrikt, som skola vara skyldiga att anställa överlärare, och övriga distrikt, kan — som de sakkunniga själva uttalat — avgörandet av denna fråga vara tveksamt. Vid en förhandsförfrågan till folkskolinspektörerna om deras ställning till huvudprinciperna i de sakkunnigas förslag, har från vissa inspektörers sida föreslagits en gränsdragning vid ett mindre antal läraravdelningar än de sakkunniga föreslagit. Detsamma har

ifrågasatts i ett par remissyttranden över betänkandet. De sakkunniga ha föreslagit, att gränsen skall dragas vid skoldistrikt, som ha minst tio läraravdelningar. Till detta förslag har skolöverstyrelsen anslutit sig. För egen del biträder jag de sakkunnigas förslag.

De sakkunniga ha vidare föreslagit, att överlärare hädanefter icke skall få anställas i skoldistrikt med mindre antal läraravdelningar än tio. Detta förbud har i vissa yttranden ansetts vara för strängt. Det har föreslagits, att även i fortsättningen överlärare i sådana distrikt skall kunna få anställas efter behovsprövning i varje särskilt fall. De sakkunnigas förslag om förbud mot anställande av överlärare i mindre skoldistrikt kompletteras av deras förslag om att i sådana distrikt skall få anställas särskild skolsekreterare. Jag kommer senare att tillstyrka de sakkunnigas förslag i fråga om skolsekreterare. Med hänsyn härtill och på av de sakkunniga angivna skäl för lämpligheten av ett förbud mot anställande av överlärare i mindre skoldistrikt finner jag mig kunna även i denna del ansluta mig till de sakkunnigas förslag.

De sakkunnigas förslag att överlärare, som tillika är skolledare för distriktets skolor, skall erhålla benämningen distriktsöverlärare, föranleder ingen annan erinran från min sida, än att från denna benämning böra undantagas de överlärare, som för närvarande finnas i distrikt med mindre än tio läraravdelningar och vilka övergångsvis skola äga rätt att kvarstå i tjänst. Dessa böra benämnas överlärare.

På grund av vad sålunda anförts finner jag mig kunna i allo tillstyrka de sakkunnigas förslag i fråga om utformningen av den kommunala skolledarorganisationen.

Utskottet.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit, att vägande skäl blivit anförda för att en effektivare kommunal skolledarorganisation bör åstadkommas. Det av departementschefen i sådant syfte nu framlagda förslaget är avsett att genomföras från och med den 1 juli 1946.

Utskottet är ense med departementschefen därom, att överlärarnas kommunala anställning bör bibehållas och att deras befattningar liksom hittills böra begränsas till att avse ett skoldistrikt. Utskottet biträder även förslaget att överlärarinstitutionen göres obligatorisk i varje skoldistrikt med minst tio läraravdelningar samt att överlärare icke skola få anställas i skoldistrikt med mindre antal läraravdelningar än tio.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande avsnitt anført och föreslagit med avseende å den kommunala skolledarinstitutionens utformning föranleder icke någon erinran eller något uttalande från utskottets sida.

I motionerna I: 281 och II: 432 har framhållits, att Kungl. Maj:ts föreliggande förslag icke avser reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för överlärarna i de större städer, där folkskolans högsta ledning handhaves av kommunal folkskolinspektör, samt påyrkats, att den nu föreslagna regleringen skulle omfatta även denna grupp av överlärare. Utskottet anser sig icke kunna biträda detta yrkande, varför utskottet avstyrker bifall till motionerna, såvitt nu är i fråga.

Överlärarnas avlöningsförmåner och statsbidrag därtill.

De sakkunniga förklara sig anse, att överlärarnas anställnings- och avlöningsförhållanden icke äro ordnade på ett tillfredsställande sätt. Betydande förbättringar — särskilt i de avseenden där olägenheterna för närvarande mest framträda — kunna emellertid enligt de sakkunnigas uppfattning er-nås utan att medföra avsevärda kostnadsökningar för statsverket. De sak-kunniga ha ansett sig böra begränsa sitt förslag till sådana åtgärder.

En ytterligare begränsning ha de sakkunniga vidtagit därigenom, att de ansett sig böra föreslå en reglering av löneförmånerna endast beträffande distriktsöverlärarna (och de övergångsvis kvarvarande kommunala folkskol-inspektörer, vilka tillika äro anställda såsom folkskollärare). Som skäl för denna begränsning anföra de sakkunniga följande.

En reglering av överlärarnas anställnings- och avlöningsförhållanden bör i första hand gälla distriktsöverlärarna, då statsmyndigheterna ha särskilt intresse av att sådana befattningar inrättas. Vissa skäl tala för, att reglering-en i samma utsträckning borde gälla även de nu helt kommunalt avlönade inspektörerna och övriga överlärare. Detta skulle förutsätta, att staten över-toge åtminstone en del av kostnaderna för ifrågavarande befattningshavare. Nämnda kostnader kunna dock icke anses särskilt betungande för de skoldi-strikt det här gäller — samtliga äro städer med minst 60 läraravdelningar.

De sakkunnigas förslag i fråga om distriktsöverlärarnas avlöningsförmåner äro i korthet följande.

- a) Avlöning till överlärare skall även i fortsättningen utgå i form av dels avlöning såsom folkskollärare, dels ock ett särskilt arvode.
- b) Överlärararvodena skola anpassas i huvudsak efter antalet läraravdel-ningar.
- c) Överlärarnas arvoden skola icke fastställas till fasta belopp, som skol-distrikten skulle vara förhindrade att höja. De skola däremot fastställas som minimiarvoden, vilka skoldistrikten icke skola äga sänka.
- d) För att undvika en statlig prövning av minimiarvodets storlek i varje särskilt fall, skall detta fastställas enbart med hänsyn till antalet läraravdel-ningar.
- e) Å minimiarvodena skola icke utgå rörligt tillägg och kristillägg.
- f) Minimiarvodena skola höjas utöver de belopp, för vilka 50 procent statsbidrag nu kan utgå.
- g) Överlärare skall förordnas för högst sex år. Under tiden för ett och samma förordnande skall minimiarvodet vara oförändrat, även om antalet läraravdelningar skulle variera.
- h) Vid tjänstledighet, varunder viss del av lärarlönen bibehålles, skall överläraren ock ha rätt till viss del av överlärararvodet.
- i) Överlärarna skola tillförsäkras rätt till 45 dagars årlig semester även-som rätt att vid sjukdom åtnjuta oavkortad lön under visst antal dagar på sätt som eljest gäller befattningshavare med rätt till semester.

j) Överlärarna skola ock tillförsäkras större pensionsförmåner än som tillkomma dem såsom lärare.

k) Det skall åläggas skoldistriktens skyldighet att i vissa fall anställa vikarie vid inträffande ledighet å överlärarbefattning. Vikarie skall garanteras visst minimiarvode.

l) Statsbidrag skall utgå med 50 procent av distriktsöverlärarnas minimiarvode.

Bestämmelserna om distriktsöverlärarnas avlöningsförmåner och statsbidrag till överlärararvodena böra enligt de sakkunnigas uppfattning intagas i en särskild författning. Ett av de sakkunniga upprättat förslag till denna författning har såsom *bilaga* fogats till förevarande proposition.

Beträffande den närmare innebörden av ovannämnda förslag inhämtas av propositionen bland annat följande.

Ersättningsformen.

Överlärarförbundet har påyrkat, att överlärarlönen borde utgå med lönetillägg om 3—7 löneklasser utöver folkskollärarlönen.

De sakkunniga ha dock för närvarande icke ansett lämpligt att liksom för rektorerna vid högre kommunala skolor ersättningen skulle fastställas till bestämda belopp, som skoldistriktet icke skulle äga höja. Man borde även ha möjlighet att fastställa en skala för överlärararvodet med mindre intervaller än vad som motsvarade en löneklass.

Skolöverstyrelsen, som tillstyrkt de sakkunnigas förslag, har anfört följande.

I likhet med de sakkunniga finner sig överstyrelsen icke kunna tillstyrka överlärarförbundets förslag till reglering av avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare. Det av överlärarförbundet framförda förslaget skulle visserligen bättre än sakkunnigförslaget ansluta sig till gällande normer för avlöning åt skolledare vid läroverk och högre kommunala skolor. Det allmänna ekonomiska läget gör det emellertid icke lämpligt att nu genomföra en definitiv reglering av överlärarnas löner. Därtill kommer att överlärarinstitutionen icke ännu nått erforderlig stabilitet för att en sådan reglering lämpligen nu bör genomföras. När överstyrelsen ansluter sig till de sakkunnigas förslag sker det emellertid under uttryckligt betonde av att den av överstyrelsen förordade lösningen av frågan om statsbidrag till överlärarnas avlöning är att betrakta som ett provisorium och att så snart tidsläget blivit ett annat och den av statsmakterna förda restriktiva lönepolitiken icke längre uppehålls, denna fråga bör upptagas till förnyad prövning.

Departementschefen har anfört följande.

På de av de sakkunniga anförda skälen ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag, att överlärarna även i fortsättningen böra åtnjuta ersättning genom särskilt arvode utöver lärarlönen. Arvodena böra, såsom de sakkunniga ock framhållit, icke heller så avpassas att de motsvara skillnaden mellan två på varandra följande löneklasser.

Arvodets storlek m. m.

De sakkunniga, liksom ock departementschefen, föreslå, att överlärararvodet bestämmes såsom ett minimiarvode, som av skoldistriktet icke må sänkas men däremot höjas. Minimiarvodet skulle till sin storlek vara beroende av antalet läraravdelningar. Arvodena skulle utgå med högre belopp än de nuvarande. De sakkunnigas och departementschefens förslag till arvodet samt överlärarförbundets förslag framgå av följande tabell.

Antal avdelningar i skoldistriktet	Nuvarande högsta arvode, varå 50 % statsbidrag kan utgå kronor	De sakkunnigas och departementschefens förslag till minimiarvoden kronor	Överlärarförbundets förslag		
			Antal avdelningar	Löneklass-tillägg	Motsvarande i A-ort ¹ kronor
högst 9	200	—	—10	2	834
10—14	400	600	11—15	3	1 314
15—19	600	900	16—25	4	1 804
20—24	800	1 200	—	—	—
25—29	1 000	1 500	26—40	5	2 304
30—39	1 200	1 800	—	—	—
40—49	1 600	2 100	41—60	6	2 779
50—59	} 1 600—2 000	2 400	—	—	—
60—74		2 700	61—	7	3 294
lågst 75		3 000	—	—	—

De sakkunniga och departementschefen ha förutsatt, att rörligt tillägg och kristillägg icke skulle av statsmedel utgå på minimiarvodena. Till stöd härför åberopas följande av de sakkunniga anförda motive-ring:

Vidare ha de sakkunniga övervägt, huruvida rörligt tillägg och kristillägg böra utgå å överlärarnas arvoden eller i varje fall å minimiarvodena. Som regel utgå dylika tillägg endast, då arvodet utgör den huvudsakliga arbetsinkomsten. Beträffande andra arvoden ha genom beslut av 1940 och 1942 års riksdagar deras grundbelopp höjts med tillsammans omkring 14 procent. Å rektorsarvodena vid de högre kommunala skolorna utgå dock rörligt tillägg och kristillägg. Detta sammanhänger med, att man eftersträvat att i förevarande hänseende jämställa dessa rektorer med rektorerna vid de allmänna läroverken, vilka äro placerade i lönegrader och åtnjuta nämnda tillägg å hela lönen, i den mån den icke överstiger 900 kronor i månaden.

Beträffande överlärarna finnas för närvarande icke bestämmelser, att dyrtidstillägg, rörligt tillägg eller kristillägg skola utgå å deras arvoden. En del kommuner utgiva dock sådana tillägg. I motsats till rektorsarvodena äro emellertid överlärararvodena endast avsedda att vara minimiarvoden. Särskilt med hänsyn härtill vilja de sakkunniga föreslå, att dessa arvoden i enlighet med eljest i allmänhet tillämpade principer fastställas till bestämda belopp, varå staten icke lämnar några i förhållande till dyrtiden beräknade tillägg.

¹ Å dessa belopp skulle dessutom utgå rörligt tillägg och kristillägg, för närvarande tillhopa 31 procent.

Allmänna lönenämnden har uttalat, att det syntes böra tagas under särskild prövning, huruvida tillägg motsvarande rörligt tillägg och kristillägg borde utgå å arvodena.

I detta sammanhang framhålla de sakkunniga ock, att vid prövning av frågan, huruvida skoldistrikt visst är fullgjort sin skyldighet att utgiva minimiarvode, hänsyn givetvis bör tagas även till kommunala dyrtidstillägg och dylikt, som under året utbetalats till överläraren. Däremot bör icke medräknas särskilt arvode såsom sekreterare hos skolstyrelsen, såsom skolkassör eller för arbete med fortsättningsskolan. Hänsyn bör icke heller tagas till bidrag till skrivhjälp, telefon o. d. eller till, att distriktet håller överläraren med större bostad än boställsordningen föreskriver.

De sakkunnigas förslag i fråga om minimiarvodenas storlek har icke föränlett annan erinran från remissmyndigheternas sida, än att *länsstyrelsen i Älvsborgs län* förklarar sig finna de föreslagna arvodena — även om kommunalt tillskott icke skulle tillåtas — för höga och föreslagit en sänkning med en tredjedel.

I motsats härtill ha *överlärarförbundets representanter* ansett de föreslagna arvodesbeloppen vara för låga.

Beträffande frågan, huruvida arvodena borde konstrueras såsom m i n i m i a r v o d e n, har *allmänna lönenämnden* anfört följande.

Lönenämnden ställer sig i princip betänksam mot det föreslagna systemet med minimiarvoden. I första hand vill lönenämnden framhålla det mindre tilltalande i att till en enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställt avlöningsreglemente utgående och efter bestämda regler utmätt läraravlöning lägga ett överlärararvode, som icke är till storleken fixerat uppåt utan kan av vederbörande kommunala myndigheter fritt höjas. Erinras må, att det efter mönster av allmänna civilförvaltningen utformade lönesystem, som gäller för folkskolans lärare, i princip förutsätter, att lönetillägg av kommunal natur icke skola förekomma. Ett bifall till sakkunnigförslaget skulle ställa överlärarna i en icke påkallad särställning. Lönenämnden har vid frågans bedömning ej heller kunnat underlåta att fästa avseende vid att de sakkunniga i annat sammanhang föreslagit till beloppet bestämda avlöningar för såväl rektorer vid högre kommunala skolor som föreståndare vid statsunderstödda sinnesslöskolor, vilket förslag beträffande den förra kategorien sedan ett par år är genomfört. En nackdel med ett system med minimiarvoden är ock, att — då dessa arvoden sannolikt i allmänhet komma att av skoldistrikt betraktas såsom normala arvoden — uppkommande fråga om höjning av arvodet i vissa fall kan tänkas bli bedömd under hänsynstagande till andra synpunkter än enbart skolorganisatoriska, vilket kan komma att menligt inverka på överlärarnas självständiga ställning. Enligt lönenämndens förmenande äro sålunda betydande olägenheter av såväl principiell som praktisk natur förbundna med ett system med minimiarvoden för överlärarna. Lönenämnden finner sig därför böra förorda, att överlärarnas arvoden fastställas att utgå med för olika fall bestämda belopp. De invändningar, som de sakkunniga å s. 38 av betänkandet anfört mot en dylik anordning, synas icke innebära ett avgjort hinder för dennas förverkligande och måste dessutom anses ha mindre tyngd än de av lönenämnden anförda betänkligheter mot systemet med icke fixerade arvoden.

Minimiarvodets storlek vid variationer i antalet läraravdelningar.

De sakkunniga — som i annat sammanhang föreslå, att överlärare liksom rektorer skola förordnas på viss tid, högst sex år — föreslå en bestämmelse av innehåll, att minimiarvodet skall vara oförändrat under tiden för ett och samma förordnande, även om antalet läraravdelningar skulle variera. Dessutom föreslå de sakkunniga — i syfte att undvika att arvodets storlek blir beroende av tillfälliga ändringar i antalet läraravdelningar — att minimiarvodet skall bestämmas med hänsyn till medeltalet avdelningar vid höstterminens början de tre sista åren före förordnandet. Vid denna beräkning bör, framhålla de sakkunniga, hänsyn endast tagas till hela tal och ej till överskjutande tredjedelar.

Mot dessa förslag ha icke rests andra invändningar, än att *överlärarförbundet* ifrågasatt, om det kan anses lämpligt att fastlåsa minimiarvodet för så långa perioder som 6 år. Enligt förbundets uppfattning borde åt skolöverstyrelsen kunna inrymmas rätt att bestämma om ändring av minimiarvodet även under pågående sex-årsperiod.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

De sakkunnigas förslag i nu förevarande fråga avse att motverka dels alltför täta ändringar i minimiarvodenas belopp, dels ock beloppens beroende av tillfälliga ändringar i antalet läraravdelningar. Jag delar de sakkunnigas uppfattning, att ett motverkande av nämnda förhållanden bör eftersträvas.

De sakkunnigas förslag i nämnda hänseenden bygga emellertid på de sakkunnigas förslag om ändrat tillsättningsförfarande för överlärarna, innebärande bl. a., att överlärarna skola förordnas för begränsade tidsperioder. Som i annat sammanhang kommer att anmälas, är jag icke beredd att nu tillstyrka någon ändring av nämnda tillsättningsförfarande. På grund härav måste andra möjligheter för minimiarvodenas stabilisering sökas. Samma resultat, som de sakkunniga sökt uppnå med sitt förslag, synes därvid kunna vinnas, därest den regeln införes, att minimiarvodena skola omprövas med viss tids mellanrum, t. ex. vart sjätte år. För enhetlighetens skull torde därvid alla arvoden böra omprövas samtidigt, förslagsvis den 1 juli 1946, den 1 juli 1952 o. s. v. Förordnas en överlärare mellan dessa omprövningstider, bör hans arvode fastställas att gälla endast till nästa allmänna omprövning. Bestämmelse bör ock meddelas om att minimiarvode icke får ändras under pågående sex-årsperiod såvida ej Kungl. Maj:t annorlunda beslutar.

Statsbidrag.

De sakkunniga och *departementschefen* hava föreslagit, att statsbidrag skall utgå med 50 procent av distriktsöverlärarnas minimiarvode och med 50 procent av minimiarvodet till vikarie, som det åligger skoldistriktet att anställa. Är överlärare tjänstledig och har han att därvid å lärarlönen vidkännas A- eller B-avdrag, bör statsbidrag utgå med 50 procent av det belopp, som han under samma tid lägst äger uppbära å överlärararvodet.

Motionerna I: 281 och II: 432.

Till stöd för de i nämnda motioner framställda yrkandena har anförts följande.

I propositionen nr 194 har framlagts ett i flera hänseenden betydelsefullt förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. Förslaget bär dock i flera hänseenden prägnen av ett provisorium, vilket också påpekats av skolöverstyrelsen i dess yttrande över det betänkande av 1941 års lärarlönesakkunniga, som ligger till grund för propositionen. I första hand gäller detta avlöningsbestämmelserna, enligt vilka för s. k. distriktsöverlärare skola fastställas minimiarvoden varierande mellan 600 och 3 000 kronor, beroende på antalet läraravdelningar i vederbörande skoldistrikt. En definitiv lönerreglering för överlärarna synes böra resultera i en inplacering i det statliga lönesystemets löneklasser, vilket också framförts av folkskolans lärarorganisationer liksom av flera olika remissmyndigheter.

Om det föreslagna arvodesystemet emellertid tills vidare torde böra accepteras, synes dock erforderligt, att detsamma i vissa hänseenden modifieras och kompletteras. En granskning av de föreslagna arvodena ger vid handen, att de äro ytterligt lågt beräknade. En jämförelse med de av riksdagen år 1943 fastställda arvodena för rektorer vid högre kommunala skolor visar, att medan rektor vid enkel kommunal mellanskola med 4 avdelningar har ett arvode, som inklusive rörligt tillägg och kristillägg uppgår till 1 945 kronor per år, måste en överlärare för att uppnå motsvarande arvode förestå ett distrikt med tio gånger så många läraravdelningar. Även jämförd med nu utgående arvoden för överlärare ligger den föreslagna arvodesskalan synnerligen lågt. Om kommunerna skulle tillämpa de föreslagna arvodesbeloppen, skulle detta enligt gjorda beräkningar medföra sänkning av nu utgående överlärararvoden för inte mindre än 40 % av de nu anställda distriktsöverlärarna med i genomsnitt ca 600 kronor.

En icke oväsentlig förbättring skulle ernås, om rörligt tillägg och kristillägg utginge på de föreslagna arvodena. Allmänna lönenämnden har i sitt yttrande i ärendet uttalat, att det borde tagas under omprövning, huruvida tillägg motsvarande rörligt tillägg och kristillägg skulle utgå å överlärararvoden. Härvid bör uppmärksammas, att å arvodena för rektorer vid högre kommunala skolor utgå här nämnda tillägg. Enligt de sakkunniga, vilkas mening departementschefen ansluter sig till, sammanhänger detta med att man eftersträvat att i förevarande hänseende jämställa dessa rektorer med rektorerna vid de allmänna läroverken. Överlärarna föreslås jämställda med rektorerna vid de högre kommunala skolorna såtillvida, att avlöningen föreslås utgå i form av arvode i stället för genom uppflyttning i löneklass. Det synes då fullt analogt, att överlärarna, vilkas tjänsteförhållanden äro i stort sett helt överensstämmande med dessa rektorers, nu beredas den löneförman, som rörligt tillägg och kristillägg innebära.

Enligt propositionen skulle vid fastställandet av minimiarvodena hänsyn tagas till medeltalet läraravdelningar vid höstterminens början de tre sista åren före den nya lönergleringens ikraftträdande. Därefter skulle omprövning av arvodenas belopp ske vart sjätte år. De arvodesbelopp, som sålunda nu skulle komma att fastställas, skulle alltså i sitt slutskede bli beroende av förhållanden, som varit rådande hela nio år tidigare. Detta kan helt visst inte bli tillfredsställande. Folkskolan befinner sig just nu i mycket snabb utveckling. Sjunde och åttonde klasser inrättas nu flerstädes inom distriktet. Helt avgörande är emellertid, att de årsgrupper, som under de närmaste åren komma att inskrivas i folkskolan, på grund av den starka nativitetsökningen äro upp till 50 % större än de som för fem år sedan mottogos. Här måste ett smidigare och mindre eftersläpande beräkningssystem bli nödvändigt. En bättre grundval för fastställande av arvodet synes kunna erhållas genom att beräkna medeltalet läraravdelningar för en kommande sexårs-

period. Sådana beräkningar måste redan nu göras i olika sammanhang, såsom t. ex. vid omprövningar av lärarbehovet, vid nybyggnader för folkskoleväsendet o. s. v., varför det härför behövlige statistiska materialet redan finnes tillgängligt.

Det föreslagna arvodesystemets högsta belopp, 3 000 kronor, är beräknat för skoldistrikt med 75 läraravdelningar och däröver. Emellertid förekomma skoldistrikt med väsentligt högre antal läraravdelningar. Dessa äro ett fåtal, men rättvisan torde kräva, att systemet kompletteras med ytterligare åtminstone en arvodesgrupp.

Det är att beklaga, att propositionen ej föreslår reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för den grupp av överlärare, som i sakkunnigförslaget benämnes »annan överlärare», d. v. s. överlärarna i de större städer, där skolans högsta ledning handhaves av kommunal inspektör. Dessas tjänsteförhållanden äro mycket skiftande, och en minimistandard är här likaväl av nöden som beträffande distriktsöverlärarna. När 1941 års lärarlönesakkunniga undantog denna överlärargrupp från regleringen, så var motiveringen den, att de sakkunniga ville hålla nere statens utgifter för detta ändamål. De städer det här gällde ansågos ha råd att själva stå för dessa kostnader liksom tidigare (jfr betänkandet — SOU 1944: 64 — s. 35). Härmed äro emellertid inte dessa befattningshavare, vilkas instruktioner dock fastställas av statlig myndighet och för vilka dock betydande statsbidrag utgå för den del av folkskollärlönen, som i realiteten utgör ersättning för överlärararbetet, garanterade rimliga anställnings- och avlöningsförhållanden. Den minimistandard, som förslaget innebär för distriktsöverlärarna i fråga om arvode, semester, pension m. m., borde utvidgas att gälla också gruppen »annan överlärare». I anslutning till de sakkunnigas nys nämnda uppfattning rörande ifrågasättande kommuners ekonomi kan det ifrågasättas, om inte bestämmelser härom skulle kunna utfärdas utan särskilda statsbidrag till överlärararvodet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har skolöverstyrelsen anfört, att det allmänna ekonomiska läget icke gjort det lämpligt att nu genomföra en definitiv reglering av överlärarnas löner, vartill komme att överlärarinstitutionen icke ännu nått erforderlig stabilitet. Överstyrelsen betonar emellertid samtidigt, att den av de sakkunniga föreslagna och av överstyrelsen förordade lösningen av frågan om statsbidrag till överlärarnas avlöning vore att betrakta som ett provisorium. Utskottet vill framhålla, att, då utskottet funnit sig böra biträda de sakkunnigas, av departementschefen tillstyrkta förslag att överlärarna liksom hittills skola åtnjuta ersättning genom särskilt arvode utöver lärarlönen, har detta skett med understrykande av den av skolöverstyrelsen sålunda uttalade uppfattningen.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att bärande skäl blivit anförda för att överlärararvodena fastställas såsom minimiarvoden, och utskottet har funnit de av departementschefen förordade arvodesbeloppen väl avvägda. Utskottet har även ansett sig böra ansluta sig till de sakkunnigas av departementschefen biträdda förslag att å minimiarvodena icke böra utgå några i förhållande till dyrtiden beräknade tillägg. Enligt vad utskottet under hand inhämtat har nämligen vid utmätandet av de av departementschefen föreslagna minimiarvodenas belopp hänsyn tagits till den av kristiden föranledda höjningen av prisnivån. Utskottet avstyrker alltså bifall till motionerna I: 281 och II: 432 i nu berörda del. Utskottet har icke heller funnit till-

Utskottet.

räckliga skäl föreligga för att i enlighet med vad i nämnda motioner påyrkats fastställa ytterligare en arvodesgrupp med ett arvode av 3 300 kronor för överlärare i distrikt med över 90 läraravdelningar.

Enligt departementschefens förslag skola vid minimiarvodenas fastställande hänsyn tagas till medeltalet läraravdelningar vid höstterminens början de tre sista åren före den nya löneregleringens ikraftträdande och därefter omprövas vart sjätte år. I motionerna I: 281 och II: 432 har yrkats, att överlärares placering i arvodesgrupp skulle grunda sig på medeltalet läraravdelningar inom vederbörande distrikt under kommande sexårsperiod. Utskottet har vid sin prövning av förevarande fråga kommit till den uppfattningen, att man med hänsyn till uppkommande variationer i antalet läraravdelningar torde uppnå ett mera rättvist resultat om arvodena omprövades efter en kortare period än den av departementschefen angivna. Utskottet vill därför för sin del förorda, att en dylik omprövning verkställs vart tredje år. Av den ståndpunkt, utskottet sålunda intagit, följer att utskottet icke funnit sig böra biträda ifrågavarande motionsvis framställda förslag.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot vad departementschefen föreslagit med avseende å överlärares rätt till semester och oavkortad lön under sjukdom samt tillstyrker på grund härav bifall till Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 19 § i folkskolans avlöningsreglemente.

Utskottet biträder departementschefens förslag beträffande statsbidrag till överlärararvode och ansluter sig även i övrigt till vad departementschefen under förevarande avsnitt anfört och föreslagit.

Överlärarnas åligganden.

Under denna rubrik ha de sakkunniga till behandling upptagit frågorna, var bestämmelserna angående överlärarnas åligganden skola givas, om överlärare skall vara självskrivna ledamot av skolstyrelsen, om sekreterarskapet i skolstyrelsen automatiskt skall ingå i överlärares åligganden, om det samma skall gälla ledningen av fortsättningsskolan samt hur överlärarnas undervisningsskyldighet lämpligen bör bestämmas.

Bestämmelsernas placering.

De sakkunniga ha uttalat, att det syntes lämpligast, att man i avvaktan på den väntade omarbetningen av folkskolestadgan låte överlärarnas åligganden liksom hittills fastställas i särskilda instruktioner för varje distrikt.

Departementschefen har anslutit sig till de sakkunnigas förslag.

Ledamotskap i skolstyrelsen.

Med anledning av att *överlärarförbundet* yrkat, att distriktsöverlärare liksom rektor vid högre kommunal skola skulle vara självskrivna ledamot av skolstyrelsen, ha *de sakkunniga* på anförda skäl förklarat sig anse, att så icke borde vara förhållandet. *Departementschefen* har anslutit sig till de sakkunnigas åsikt.

Sekreterarskapet i skolstyrelsen.

Sveriges överlärarförbund har vidare föreslagit, att sekreterarskapet i skolstyrelsen automatiskt skulle ingå i överlärarens åligganden.

Härom anföra de sakkunniga.

Flertalet överlärare äro, ehuru någon allmän föreskrift därom icke finnes, tillika skolstyrelsens sekreterare. Denna anordning är vanligen lämplig, icke minst med hänsyn till att överläraren i regel förbereder och föredrager flertalet ärenden inom skolstyrelsen och dessutom verkställer besluten. Skall i överlärarens åligganden automatiskt ingå, att han skall vara sekreterare i skolstyrelsen, måste en del av överlärararvodet anses utgå på grund av sekreterarskapet, vilket i vissa fall borde föranleda höjning av minimiarvodet. I större skoldistrikt kan det emellertid vara lämpligare, att någon annan än överläraren är sekreterare, och prövningen härav måste tillkomma skolstyrelsen. Ur principiell synpunkt är det också mindre lämpligt, om statsbidrag skulle utgå för ett dylikt rent kommunalt uppdrag. Då frågan, vem som skall vara skolstyrelsens sekreterare, hittills i regel lösts utan att olägenheter uppstått, anse de sakkunniga sig icke ha anledning att föreslå reglerande bestämmelser i detta hänseende.

Departementschefen har anslutit sig till de sakkunnigas åsikt, att reglerande bestämmelser i nu förevarande hänseende icke böra utfärdas.

Föreståndarskapet för fortsättningsskolan.

De sakkunniga och departementschefen ha icke ansett lämpligt, att överlärarnas ställning till fortsättningsskolan blir föremål för reglering nu.

Överlärarnas undervisningsskyldighet.

De sakkunnigas förslag samt tidigare och nu gällande grunder för överlärarnas undervisningsskyldighet framgå av följande uppställning.

Antal läraravdelningar	Antal veckotimmar undervisningsskyldighet enligt		
	tidigare bestämmelser	gällande bestämmelser	de sakkunniga
högst 9	25—30	30	26—28
10—19	20—25	25—30	18—26
20—29	15—20	20—25	12—20
30—39	10—15	15—20	8—16
40—49	5—10	10—15	6—10
lägst 50		5—10	5

Departementschefen har biträtt de sakkunnigas förslag.

Vad departementschefen i ovannämnda avseenden föreslagit har icke givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet velat framhålla, att det synes utskottet lämpligt att sekreterarskapet i skolstyrelsen omhändervades av överläraren. Utskottet är ense med de sakkunniga om att det vore

Utskottet.

mindre lämpligt om statsbidrag skulle utgå för ett dylikt rent kommunalt uppdrag. Ersättningfrågan torde därför få bli föremål för överenskommelse från fall till fall mellan överläraren och vederbörande kommunala myndigheter.

Tillsättning av kommunal folkskolinspektör och överlärare.

Enligt gällande bestämmelser utses kommunala folkskolinspektörer och överlärare av skoldistriktet inom ramen av ett av skolöverstyrelsen upprättat förslag, omfattande som regel tre av de sökande.

De sakkunniga ha föreslagit, att samtliga inspektörer och överlärare skola utses av skolöverstyrelsen. På skolstyrelserna skulle vid bifall härtill ankomma att ledigförklara befattningarna och att i samband med insändande av ansökningshandlingarna avgiva motiverat förslag för den eller dem av de sökande, som skolstyrelsen ansåge böra i första hand komma i fråga till befattningen. Tillika ha de sakkunniga föreslagit, att överlärarna skola förordnas för viss tid, förslagsvis sex år.

De sakkunnigas förslag, att överlärarna skola förordnas av skolöverstyrelsen, har föranlett särskilda uttalanden av ett tiotal *remissmyndigheter*, av vilka några tillstyrkt förslaget men flertalet avstyrkt detsamma.

Departementschefen anför för egen del följande.

För egen del är jag icke beredd att nu upptaga förevarande tillsättningsfråga till avgörande. Ett skäl för att frågan rätteligen bör vila tills vidare finner jag ock däri, att denna fråga ingripande berör förhållandet mellan staten och skoldistriktet, vilket förhållande enligt givet uppdrag skall bli föremål för utredning av 1945 års folkskolesakkunniga.

Utskottet.

Utskottet ansluter sig till den ståndpunkt, departementschefen intagit till förevarande spörsmål.

Skolsekreterare.

Enligt de sakkunnigas förslag i fråga om omorganisationen av den kommunala skolledningen skola överlärare icke anställas i skoldistrikt med mindre än tio läraravdelningar. Dylika distrikt finnas till ett antal av omkring 1 780 med sammanlagt omkring 8 000 läraravdelningar, vilket utgör omkring 72 procent av hela antalet distrikt och 30 procent av hela antalet avdelningar.

I sådana mindre skoldistrikt, där överlärare icke skola anställas, böra de administrativa och socialpedagogiska uppgifterna enligt de sakkunnigas uppfattning lämpligen handhas av någon lärare. En del av dessa distrikt ha anställt tillsyningslärare för utförande av nämnda uppgifter. Åtskilliga distrikt ha dock icke tillsyningslärare, utan uppgifterna handläggas av skolstyrelserna.

De sakkunniga föreslå, att till skoldistrikt utan överlärare skall utgå statsbidrag för arvode till en *skolsekreterare*. Visst minimiarvode, förslagsvis 40 kronor för läraravdelning och år, bör tillförsäkras skolsekreteraren och statsbidraget bör utgå med minimiarvodets halva belopp.

De sakkunniga säga sig ha övervägt, huruvida icke samtliga distrikt utan överlärare borde vara skyldiga att anlita särskild lärare för de administrativa och socialpedagogiska uppgifterna eller huruvida icke i varje fall skolöverstyrelsen eller statens vederbörande folkskolinspektör borde, om skäl därtill föreläge, kunna meddela föreläggande för visst skoldistrikt att anlita särskild lärare för nämnda uppgifter. De sakkunniga ville emellertid icke föreslå tvingande bestämmelser i ämnet. Åtgärder, som underlättade systemets frivilliga införande borde däremot vidtagas.

Departementschefen har tillstyrkt de sakkunnigas förslag.

Utskottet tillstyrker bifall till de sakkunnigas ifrågakvarande av departementschefen förordade förslag.

Utskottet.

Kostnadsberäkningar.

De sakkunnigas av departementschefen tillstyrkta förslag ha kostnadsberäknats på följande sätt:

Statsbidrag till distriktsöverlärare	kronor	360 000
» » vikarier	»	25 000
» » skolsekreterare	»	60 000
		<hr/>
	Summa kronor	445 000.

Merkostnaderna i jämförelse med nuvarande förhållanden ha uppskattats till i runt tal 230 000 kronor. Härtill komma merkostnaderna, uppskattade till omkring 340 000 kronor, för undervisningens upprätthållande under de timmar, överlärarna befrias från egen undervisning. Då statsbidrag förutsättes skola utgå i efterskott, uppkommer inga merkostnader för nästa budgetår.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot de verkställda kostnadsberäkningarna.

Utskottet.

Hemställan.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 281 och II: 432

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet i det föregående förordat

a) meddela föreskrifter om utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen,

b) meddela föreskrifter om avlöningsförmåner till distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolsekreterare,

c) meddela föreskrifter om överlärarnas undervisnings-skyldighet,

d) meddela föreskrifter om statsbidrag till arvoden åt distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolsekreterare, samt

e) meddela i anslutning till under a)—d) avsedda föreskrifter erforderliga övergångsbestämmelser;

II. godkänna vid propositionen fogat förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 19 § folkskolans avlöningsreglemente den 30 juni 1942 (nr 619).

Stockholm den 24 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Grånebo, Larsson, Andrén, Karl Andersson, Petersson, Rosenberg, Ivar Persson* och *Ragnar Bergh*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Ward, Falla, Bergström, Andersson* i Malmö, *Pettersson* i Dahl, *Malmberg* i Skövde, *Lindholm, Holmström, Hoppe* och *Persson* i Vinberg.

R e s e r v a t i o n

av herrar *Ragnar Bergh* och *Malmberg* i Skövde.
